

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 2Co/510/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1111244722
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Gažovičová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:1111244722.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Janky Gažovičovej a členov senátu JUDr. Moniky Holickej a JUDr. Ondreja Krajča, v právnej veci navrhovateľky: R.. M. N., Z. V. X, Z., zastúpenej: FUTEJ & Partners, s.r.o., Radlinského č. 2, Bratislava, IČO: 35 955 341, proti odporcovi: Slovenská republika - Národná banka Slovenska, so sídlom ul. Imricha Karvaša č. 1, Bratislava, o náhradu škody, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I, zo dňa 04 apríla 2013, č.k. 7C 202/2011-226, jednohlasne takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom zamietol súd prvého stupňa návrh; ktorým sa navrhovateľka domáhala zaplata náhrady škody vo výške 6.800,- eur s 9,25 % úrokom z omeškania ročne od 19.04.2011 do zaplata, podľa zák. č. 514/2003 Z.z., o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci; a odporcovi nepriznal náhradu trov konania. Vychádzal zo zistenia, že Úrad pre finančný trh rozhodnutím zo dňa 21.03.2002 schválil **PODIELOVÉMU DRUŽSTVU SLOVENSKEJ INVESTÍCIE** (ďalej „Družstvo“); ktorého členkou bola navrhovateľka od 20.12.2000; Prospekt investície, pričom dňa 02.06.2008 uzavrelo Družstvo s obchodnou spoločnosťou **CAPITAL INVEST, o.c.p., a.s.** v likvidácii (ďalej „obchodník s cennými papiermi“), Zmluvu o riadení portfólia, ktorou sa obchodník s cennými papiermi zaviazal riadiť portfólio Družstva ako jeho klienta v súlade so schváleným Prospektom investície a jeho dodatkami, čo zahŕňalo hospodárenie s portfóliom klienta, sledovanie a vyhodnocovanie spravovaného portfólia, obstarávanie predaja cenných papierov z portfólia klienta, uschovávanie a správu cenných papierov, optimalizáciu portfólia a poskytovanie konzultácií a finančných analýz, pričom sa zaviazal zabezpečiť mieru zhodnotenia portfólia klienta vo výške 8 % ročne. Mal preukázané, že Národná banka Slovenska rozhodnutím zo dňa 20.08.2008, č. **OPK-9750-5/2007**, uložila obchodníkovi s cennými papiermi pokutu vo výške 9.958,18 eur (300.000,- Sk) za porušenie ust. § 54 ods. 2, § 73 ods. 1 písm. a/, § 74 ods. 1, ods. 7 písm. b/ zák. č. 566/2001 Z.z. a rozhodnutím zo dňa 22.04.2008, č. **OPK-2744-5/2007-PLP** zmenila jeho povolenie na poskytovanie investičných služieb tak, že mu, okrem iného, povolila poskytovanie investičnej služby podľa ust. § 6 ods. 1 písm. d/ v spojení s § 5 ods. 1 písm. a/, b/, c/ zákona č. 566/2001 Z.z. a poskytovanie investičných služieb, investičných činností a vedľajších služieb podľa § 6 ods. 1 a 2 v spojení s § 5 ods. 1 zák. č. 566/2001 Z.z. v špecifikovanom rozsahu. Zároveň mal preukázané, že obchodník s cennými papiermi na základe výpovede Zmluvy o riadení portfólia zo dňa 30. marca 2010 ukončil činnosť vykonávanú pre Družstvo, v súvislosti s čím Družstvo požiadalo Národnú banku Slovenska, listom zo dňa 15.04.2010, o preskúmanie jeho postupu a výkon dohľadu na mieste dôvodiac, že v dôsledku výpovede zmluvy o riadení portfólia zo strany obchodníka s cennými papiermi sa dostalo do zložitejšej situácie a listom zo dňa 23.04.2010 ju požiadalo o zjednanie

nápravy v činnosti obchodníka s cennými papiermi, pretože tento si voči nemu neplnil svoje základné povinnosti, spočívajúce v zabezpečení zhodnotenia finančných prostriedkov zverených mu do správy. Rozhodnutím o predbežnom opatrení zo dňa 12.07.2010 č. ODT-8305/2010 Národná banka Slovenska uložila obchodníkovi s cennými papiermi povinnosť zdržať sa nakladania s majetkom klientov, ktorý mu bol zverený, bez jej písomného súhlasu, keď na základe oznámenia Družstva vzniklo dôvodné podozrenie z možného poškodenia klientov a rozhodnutím zo dňa 21.12.2010 č. ODT-8305-5/2010 mu odobrala povolenie na poskytovanie investičných služieb. Pokiaľ ide o aktualizáciu Prospektu investície, Družstvo požiadalo Národnú banku Slovenska o schválenie dodatku Prospektu investície, ktorý však nespĺňal zákonom stanovené náležitosti a nakoľko tieto neboli doplnené ani dodatočne, rozhodnutím zo dňa 26.08.2010 č. OPK-5664/1-5/2010 Národná banka Slovenska konanie o schválenie dodatku k Prospektu investície zastavila a rozhodnutím zo dňa 30.05.2011 č. ODT-10890-4/2010; z dôvodu nedodržavania Prospektu investície a nevykonania žiadnych krokov smerujúcich k uvedeniu do súladu s údajmi v Prospekte investície; zakázala Družstvu predaj majetkových hodnôt. Mal tiež preukázané, že navrhovateľke (na jej žiadosť zo dňa 11.02.2011) na základe rozhodnutia predstavenstva zo dňa 10.12.2010 zaniklo uvedeným dňom členstvo v Družstve a vznikol jej nárok na vyplatenie vyrovnacieho podielu v sume 6.800,- eur, ktorý si prihlásila do konkurzu vyhláseného na majetok Družstva ako úpadcu uznesením Okresného súdu Bratislava I zo dňa 11.04.2011, č.k. 3K/95/2010-21, právoplatným dňa 05.05.2011, avšak nakoľko správca konkurznej podstaty jej pohľadávku v celom rozsahu poprel, podala proti nemu incidenčnú žalobu, o ktorej sa na Okresnom súde Bratislava I vedie konanie, ktoré zatiaľ nie je právoplatne skončené. Takto ustálený skutkový stav veci posúdil po právnej stránke podľa ust. § 3 ods. 1, § 4, § 9 ods. 1, § 15 ods. 1, § 16 zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, ust. § 415 a § 441 Občianskeho zákonníka, § 59 ods. 1, § 222 ods. 1, 2, § 223 ods. 2, Obchodného zákonníka, článku 2 ods. 2, 3 Ústavy Slovenskej republiky, § 35 ods. 1, 2 Zákona o dohľade, § 129 ods. 3 Zákona o cenných papieroch, v znení účinnom od 01.06.2010, a dospel k záveru, že navrhovateľka v konaní nepreukázala naplnenie predpokladov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, keď nepreukázala vznik škody, nesprávny úradný postup odporcu ani príčinnú súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a škodou. Konštatoval, že NBS sa v súvislosti s uplatňovaním jej zákonom vymedzenej právomoci pri výkone dohľadu v súvislosti s aktualizáciou a dodržiavaním schváleného prospektu investícií zo strany Družstva nedopustila tvrdeného nesprávneho úradného postupu, nakoľko Družstvo túto povinnosť malo až od nadobudnutia účinnosti novelizovaného ustanovenia § 129 ods. 3 Zákona o cenných papieroch, t.j. od 01.06.2010, pričom právomocou určovať či a do akých konkrétnych cenných papierov má Družstvo investovať nedisponovala a nedisponuje vôbec, keď v tomto smere je limitovaná článkom 20 ods. 1 Ústavy SR, ktorý jej neumožňoval priamo zasahovať do vlastnej činnosti Družstva a jeho autonómnych vnútorných majetkovoprávných vzťahov, ktoré sa spravujú princípmi členskej samosprávy vyplývajúcich zo stanov družstva a ustanovení Obchodného zákonníka, v súlade s ktorými navrhovateľka dobrovoľne vstúpila do záväzkového vzťahu s Družstvom a na základe individuálneho slobodného rozhodnutia prevzala na seba práva a povinnosti vyplývajúce jej z členstva v Družstve. V tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že navrhovateľka ako členka družstva a investor vedela, že s takouto investíciou je spojené aj riziko a doterajší (propagovaný) výnos nie je zárukou budúcich výnosov, pričom ako členka družstva mohla prostredníctvom členskej schôdze ako najvyššieho orgánu družstva uplatňovať právo riadiť záležitosti družstva a kontrolovať jeho činnosť. Zdôraznil, že Národná banka Slovenska vykonávala dohľad nad Družstvom len v rozsahu vymedzenom ustanoveniami zákona o cenných papieroch a investičných službách, v zmysle ktorých bola oprávnená kontrolovať len zverejnenie schváleného prospektu investície pred začatím verejnej ponuky a s účinnosťou od 01.06.2010 i to, či Družstvo dodržiava schválený prospekt investície. Poukázal na to, že z hospodárskych výsledkov Družstva uvedených v polročných a ročných správach predkladaných Národnej banke Slovenska v súlade so Zákom o cenných papieroch nevyplyvali indície ani informácie o zhoršenej finančnej situácii Družstva, ktorá by ohrozila vyplácanie vyrovnávacích podielov či podielov na zisku jeho členom a preto Národná banka Slovenska vykonala u obchodníka s cennými papiermi v období od 20.04.2010 do 06.05.2010 dohľad na mieste až na základe podnetu Družstva a informácii v ňom uvedených pričom zistila, že obchodník s cennými papiermi neposkytoval pre Družstvo investičnú službu riadenia portfólia v súlade so Zákom o cenných papieroch a investičných službách. Zdôraznil, že navrhovateľka, hoci jej to umožňovalo ust. § 251 ods. 2, § 243a ods. 4 a § 244 ods. 8 Obchodného zákonníka, nepodala v mene Družstva proti členom predstavenstva ani proti členom kontrolnej komisie družstva žalobu o náhradu škody spôsobenej porušením povinností pri výkone ich funkcie a poukázal na to, že navrhovateľka, ktorá sa; v spolupráci s ďalšími členmi družstva; aktívne s dostatočnou starostlivosťou riadne a včas nezaujímal o svoje práva voči družstvu a následky s tým spojené zanedbala prevenčnú povinnosť vyplývajúcu jej z Obchodného

zákonníka ako členke družstva a právne následky s tým spojené preto musí znášať sama. Pokiaľ ide o tvrdený vznik škody, uviedol, že navrhovateľka svoje finančné prostriedky vložila do Družstva, s ktorým bola v právnom vzťahu a preto iba Družstvu vznikla povinnosť vrátiť jej vložené finančné prostriedky a iba ak by sa navrhovateľka nedomohla úhrady svojich pohľadávok proti Družstvu, bolo by zrejmé, že jej škoda skutočne vznikla, prípadne v akej výške. Dospel tiež k záveru, že v danej veci nie je daná príčinná súvislosť medzi konaním Národnej banky Slovenska a tvrdeným vznikom škody, ktorá nemohla vzniknúť tým, že navrhovateľka vložila finančné prostriedky do Družstva, ale iba v dôsledku neschopnosti Družstva vzhľadom na jeho nepriaznivú finančnú situáciu splniť svoje záväzky z uzavretých zmlúv. Navrhovateľka však svoju pohľadávku uplatnila v konkurze vyhlásenom na majetok Družstva ako úpadcu, správca konkurznej podstaty ju poprel, a preto navrhovateľka podala incidenčnú žalobu, o ktorej naďalej prebieha konanie. Zároveň poukázal na skutočnosť, že škoda, ktorá navrhovateľke mohla vzniknúť až v dôsledku nevykonalosti pohľadávky voči Družstvu, nemá príčinu v údajnej nečinnosti Národnej banky Slovenska, ale vo finančnom hospodárení Družstva, pričom v konaní nebolo preukázané, že ak by Národná banka zakročila a činnosť Družstva alebo obchodníka s cennými papiermi pozastavila skôr, pohľadávka navrhovateľky proti Družstvu by bola uspokojená. Dospel preto k záveru, že v konaní nebolo preukázané naplnenie zákonných predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za škodu vzniknutú v dôsledku nesprávneho úradného postupu Národnej banky Slovenska. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a v konaní úspešnému odporcovi ich náhradu nepriznal, nakoľko trovy konania priznať nežiadal a ani mu v konaní žiadne trovy nevznikli.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľka domáhajúc sa jeho zmeny a vyhovenia podanému návrhu v celom rozsahu, alternatívne zrušenia napadnutého rozsudku a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie dôvodiac, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 205 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 205 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p.) a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.). Uviedla, že v súvislosti s vložením peňažných prostriedkov do Družstva nemohla predpokladať, že dohľad Národnej banky Slovenska nad Prospektom investície je len formálny a preto; vychádzajúc z garancie Národnej banky Slovenska ako orgánu dohľadu; sa spoliehala na to, že jej škoda nevznikne. Zdôraznila, že Národná banka Slovenska nepostupovala v súlade s princípmi právneho štátu, ktorých súčasťou je aj princíp právnej istoty, v zmysle ktorého sú orgány verejnej moci povinné postupovať v súlade s ústavou a platnými právnymi predpismi tak, aby bol ich postup zo strany subjektov práva predvídateľný. Nestotožnila sa s argumentáciou odporcu, ktorý poukazoval na to, že vykonával dohľad nad činnosťou Družstva ako vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt podľa ust. § 135 ods. 1 zák. č. 566/2001 Z.z., avšak nie dohľad nad jeho celkovou činnosťou a nesúhlasila so záverom súdu prvého stupňa, že neexistuje príčinná súvislosť medzi škodou a porušením zákonných povinností Národnou bankou Slovenska, spočívajúcim v nesprávnom výkone dohľadu. Dôvodila, že povinnosťou Národnej banky Slovenska podľa ust. § 137 ods. 2 Zákona o cenných papieroch bolo zisťovanie a vyhodnocovanie informácií a podkladov o činnosti dohliadaných subjektov; medzi ktoré patrili aj Družstvo a obchodník s cennými papiermi; a rámci tohto dohľadu bolo jej povinnosťou zisťovať všetky informácie a podklady o dodržiavaní, resp. nedodržiavaní Prospektu investícií, ako aj o iných rizikách, vrátane rizík, ktoré mohli viesť k ohrozeniu záujmov klientov dohliadaných subjektov, teda aj jej záujmov. Poukázala na to, že Národná banka Slovenska už v roku 2007 pri kontrole Družstva zistila, že z hľadiska rizikovosti portfólia má nedostatočne rozložené portfólio; tvorené zmenkou jediného emitenta - spoločnosti CI HOLDING, a.s., ktorý v tom čase akcionársky vlastnil obchodníka s cennými papiermi; avšak sa uspokojila s tým, že toto portfólio bolo následne rozložené do troch zmeniek, vystavených spoločnosťou CI HOLDING, a.s. a spoločnosťami CI Reality, s.r.o. a GLOBAL production s.r.o., ktoré boli taktiež 100 % dcérskymi spoločnosťami CI HOLDING, a.s., a teda naďalej akceptovala stav, že celé portfólio Družstva bolo rozložené a investované do subjektov prepojených s CI HOLDING, a.s. a obchodníkom s cennými papiermi. Napriek zisteniu, že obchodník s cennými papiermi dlhodobo vo svojej činnosti pre Družstvo; minimálne od roku 2008 do roku 2011; porušoval zákon o cenných papieroch vo viacerých podstatných ohľadoch, nevyužila; okrem uloženia pokuty vo výške 10.000 eur; svoje kompetencie v zmysle Zákona o cenných papieroch a neprijala žiadne následné kontrolné ani iné významnejšie opatrenia, čo napokon vyústilo do nedostupnosti prostriedkov vložených do Družstva v roku 2010 a až rozhodnutím zo dňa 04.03.2011 obchodníkovi s cennými papiermi odňala licenciu na jeho činnosť a rozhodnutím zo dňa 30.05.2011, č. ODT-10890-4/2010, zakázala Družstvu predaj

majetkových hodnôt z dôvodu neaktuálnosti Prospektu investícií, ktorú účelovo ustálila až od mája 2010, hoci údaje zahrnuté do Prospektu boli v skutočnosti neaktuálne dlhodobo spätne k 31.12.2006 a údaje o subjektoch s ktorými je Družstvo majetkovo prepojené boli neaktuálne minimálne od 01.10.2009. Zdôraznila, že prebiehajúce konkurzné konanie, v ktorom prihlásila svoju pohľadávku, jej nebráni podať návrh na náhradu škody proti štátu a nerobí jej návrh predčasným, keď povinnosťou súdu bolo skúmať, či aktuálny stav konkurzného konania objektívne vylučuje možnosť jej uspokojenia, ako veriteľa v konkurznom konaní a ak áno, v akom rozsahu, pričom súd pri tomto hodnotení nemal vychádzať až z konečného rozvrhového uznesenia konkurzného súdu (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 11. apríla 2012, sp.zn. 29Cdo/4968/2009), ale bol povinný zohľadniť už napr. správy ustanoveného správcu konkurznej podstaty o stave daného konkurzu, keď ani zákon č. 514/2003 Z.z. nevyžaduje predchádzajúce vysporiadanie súkromnoprávnych vzťahov a pripúšťa regresnú náhradu. V tejto súvislosti uviedla, že v konkurznej podstate Družstva, ako úpadcu, nie sú žiadne prostriedky, celý majetok je tvorený hypotetickými pohľadávkami z neukončených súdnych sporov proti Národnej banke Slovenska, Garančnému fondu investícií, či poisťovni Chartis Europe a iným odporcom, a preto aktuálny stav konkurzu vylučuje možnosť uspokojenia jej pohľadávky z konkurzu. Napokon namietala, že zo zápisníc o pojednávaní pred prvostupňovým súdom vyplýva, že listinné dôkazy vyžiadané prvostupňovým súdom, resp. predložené účastníkmi konania neboli riadne vykonané spôsobom podľa § 129 ods. 1 O.s.p.

Odporca vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky žiadala napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť, keď prvostupňový súd vo veci vykonal rozsiahle dokazovanie za účelom spoľahlivého zistenia skutkového a právneho stavu veci, pričom mu z jeho činnosti (na súde prvého stupňa prebiehajúcich konaní v skutkovo a právne analogických veciach) boli známe aj iné dôležité skutočnosti významné pre rozhodnutie vo veci. Poukázal na to, že v konaní nebol preukázaný nesprávny úradný postup Národnej banky Slovenska a navrhovateľka sa v podanom odvolaní iba účelovo snaží dodatočne navrhovať vykonanie ďalších právne irelevantných dôkazov, ktoré oddiaľujú vydanie rozhodnutí vo veci a vyfabulovať fiktívnu existenciu jeho údajného nesprávneho postupu, a to za stavu, keď nevyužila všetky možnosti na uplatnenie a vymoženie svojho nároku, nepodala žiadny návrh proti členom predstavenstva ani členom kontrolnej komisie Družstva, ktorí boli zodpovední za jeho riadenie, za hospodárenie a nakladanie s jeho majetkom. Zdôraznil, že Národná banka Slovenska, ktorá mohla pri vykonávaní dohľadu nad dohliadanými subjektmi konať iba na základe Ústavy, v medziach, v rozsahu a spôsobom vyplývajúcim zo zákona, postupovala v súlade s Ústavou SR a platnými právnymi predpismi, nebola nečinná, nespôsobilá žiadne prietahy a pri svojom postupe voči Družstvu a obchodníkovi s cennými papiermi dodržiavala zákonom stanovené pravidlá, na základe ktorých mohla ukladať sankcie dohliadanému subjektu len za porušenie povinností, ktoré mu boli uložené zákonom. Uviedol, že Národná banka Slovenska kompetenciami, na ktoré poukazuje navrhovateľka, disponovala až od účinnosti novelizovaného ust. § 129 ods. 3 zákona o cenných papieroch, teda až od 01. júna 2010, kedy boli povinnosti vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt rozšírené o povinnosť dodržiavať schválený Prospekt investície, a teda až odvtedy mohla dohliadať na to, či Družstvo schválený Prospekt investície dodržiava, pričom pokiaľ ide o povinnosť aktualizovať Prospekt investície, táto bola Družstvu uložená až novelizovaným ust. § 127 ods. 4 Zákona o cenných papieroch od 01. januára 2009. Národná banka Slovenska mohla teda kontrolovať len to, či si Družstvo plní informačné povinnosti o verejných ponukách majetkových hodnôt, či informácie zverejňované Družstvom obsahujú náležitosti predpísané zákonom a či Družstvo ako vyhlasovateľ verejnej ponuky majetkových hodnôt zverejňuje finančné správy v zmysle pôvodného ust. § 130 Zákona o cenných papieroch, pričom nemohla potvrdzovať správnosť finančných ukazovateľov Družstva. Zdôraznil, že vo vzťahu k Družstvu nebola Národná banka Slovenska nečinná, nakoľko vydala relevantné rozhodnutia, nedopustila sa žiadnych prietahov a postupovala iba v rámci jej oprávnení v súlade s Ústavou SR, Zákonom o cenných papieroch a Zákonom o dohľade nad finančným trhom. V nadväznosti na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, sp.zn. 29Cdo/4968/2009; na ktorý navrhovateľka v konaní poukázala; uviedol, že z jeho odôvodnenia vyplýva, že nemožno zmiešavať posúdenie otázky vzniku škody pri zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú výkonom verejnej moci s otázkou zodpovednostných nárokov osôb uvedených v ust. § 3 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní a preto objektívna zodpovednosť štátu; ak existuje iný dlžník; je zodpovednosťou subsidiárnou, a preto najskôr musia byť využité všetky zákonné možnosti veriteľa voči iným dlžníkom a musí byť jednoznačne a nepochybniteľne preukázané naplnenie všetkých predpokladov vzniku tejto zodpovednosti. V tejto súvislosti poukázal na to, že skutočná existencia pohľadávky navrhovateľky a jej výška sa bude zisťovať v rámci incidenčných súdnych konaní a až následne, ak jej pohľadávka proti Družstvu nebude môcť byť uspokojená v rámci konkurzu, môže

navrhovateľke vzniknúť škoda. K námietke navrhovateľky, ktorá vytýkala súdu prvého stupňa nesprávny procesný postup pri vykonávaní listinných dôkazov uviedol, že v zápisnici o pojednávaní síce nie je osobitne uvedené, že na pojednávaní boli prečítané určité listiny alebo ich presne označené časti, avšak z nej jasne vyplýva, že prvostupňový súd jednotlivé dôkazy nachádzajúce sa v súdnom spise oboznámil a presne špecifikoval, pričom o skutočnostiach z nich vyplývajúcich mal súd vedomosť aj z iných konaní vedených proti štátu na rovnakom skutkovom a právnom základe; v ktorých majú navrhovatelia rovnakého právneho zástupcu; a teda dokazovanie v tomto smere ani nebolo potrebné vykonať.

Odvolačný súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v medziach dôvodov podaného odvolania, ktorými je viazaný, vrátane konania, ktoré mu predchádzalo (§ 212 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné.

V posudzovanej veci vykonal súd prvého stupňa všetko dokazovanie potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností významných pre posúdenie dôvodnosti návrhu navrhovateľky, ktorým sa domáhala zaplata náhrady škody, ako aj na posúdenie opodstatnenosti tvrdení, ktoré uvádzal odporca na svoju obranu (§ 120 ods. 1, 4 O.s.p.), zhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania v súlade s § 132 O.s.p. dospel k správny skutkový záverom, a na ich základe následne vyvodil aj správny právny záver, že v danej veci neboli splnené zákonné podmienky vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú navrhovateľke nesprávnym úradným postupom Národnej banky Slovenska, pričom na vec aplikoval zodpovedajúce ustanovenia § 3 ods. 1, § 4, § 9 ods. 1, § 15 ods. 1, § 16 zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, ust. § 415 a § 441 Občianskeho zákonníka, § 59 ods. 1, § 222 ods. 1, 2, § 223 ods. 2, Obchodného zákonníka, článku 2 ods. 2, 3 Ústavy Slovenskej republiky, § 35 ods. 1, 2 Zákona o dohľade, § 129 ods. 3 Zákona o cenných papieroch, v znení účinnom od 01.06.2010 a svoje dôvody, pre ktoré návrhu navrhovateľky nevyhoveli aj dostatočne v súlade s § 157 ods. 2 O.s.p. odôvodnil, pričom sa vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami podstatnými pre právne posúdenie veci, ako aj so všetkými relevantnými argumentmi sporových strán a dôsledne posúdil opodstatnenosť všetkých právne a skutkovo relevantných námietok účastníkov súvisiacich s predmetom konania, a preto odôvodnenie jeho rozhodnutia je presvedčivé. Obsah odvolania navrhovateľky nie je spôsobilý spochybniť správnosť záverov napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa z hľadiska ním uvádzaných tvrdení v podanom odvolaní, keď ani v odvolacom konaní neboli zistené také nové rozhodujúce skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by mali za následok zmenu skutkového stavu alebo by spochybňovali správnosť právnych záverov, na ktorých súd prvého stupňa založil svoje rozhodnutie. V odvolacom konaní tiež nevyšlo najavo, že by konanie, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého rozhodnutia, trpelo takou vadou, ktorá by mala za následok vecnú nesprávnosť rozhodnutia (§ 212 ods. 3 O.s.p.).

Súd prvého stupňa postupoval správne, keď v danej veci zisťoval základné predpoklady vzniku objektívnej zodpovednosti za škodu spôsobenú Národnou bankou Slovenska pri výkone dohľadu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z., podľa ktorého musia byť súčasne splnené tri podmienky, a to: 1/ existencia škody ako majetkovej ujmy vyjadriteľnej v peniazoch, 2/ nezákonné rozhodnutie alebo nesprávny úradný postup súdu a 3/ príčinná súvislosť medzi škodou (nemajetkovou ujmom) a nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom.

Z obsahu spisu v preskúmvanej veci vyplýva, že Úrad pre finančný trh rozhodnutím zo dňa 21.03.2002 schválil Družstvu Prospekt investície, pri ktorom Družstvo požiadalo o schválenie jeho dodatku spolu s prílohou - zápisnicou z riadnej členskej schôdze Družstva zo dňa 09.01.2003, avšak v upozornení zo dňa 13.05.2003 ho oboznámil o splnení podmienok pre schválenie tohto dodatku a zároveň upozornil, že nie je povinný preverovať pravdivosť alebo hodnovernosť údajov uvedených v Prospekte investície, s výnimkou identifikačných údajov vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt a oprávnenosti osôb Prospekt podpisujúcich. Dňa 02.06.2008 bola medzi Družstvom ako klientom a obchodnou spoločnosťou CAPITAL INVEST, o.c.p., a.s., ako obhospodarovateľom, uzavretá Zmluva o riadení portfólia podľa ust. § 43 zák. č. 566/2001 Z.z., o cenných papieroch a investičných službách, predmetom ktorej bol záväzok obchodníka s cennými papiermi hospodáriť s portfóliom Družstva, pravidelne sledovať a vyhodnocovať spravované portfólio, obstarávať predaj cenných papierov z portfólia, nákup cenných papierov a prvé nadobudnutie cenných papierov od emitenta do portfólia Družstva, v súlade so schválenými prospektami investícií, uschovávať a spravovať cenné papiere nachádzajúce sa v portfóliu Družstva, uskutočňovať optimalizáciu a taktické zmeny v portfóliu Družstva

a poskytovať mu konzultácie a finančné analýzy, pričom podľa Prílohy č. 2 k Zmluve sa obchodník s cennými papiermi zaviazal zabezpečiť mieru zhodnotenia portfólia vo výške 8 % ročne. Medzi účastníkmi nebolo sporným, že Národná banka Slovenska; po výpovedi Zmluvy o riadení portfólia zo dňa 30.03.2010 zo strany obchodníka s cennými papiermi; rozhodnutím zo dňa 21.12.2010, č. ODT-8305-5/2010, odobrala obchodníkovi s cennými papiermi povolenie na poskytovanie investičných služieb, rozhodnutím zo dňa 26.08.2010 č. OPK-5664/1-5/2010 zastavila konanie o žiadosti Družstva na schválenie dodatku k Prospektu investície a rozhodnutím zo dňa 30.05.2011 č. ODT-10890-4/2010; z dôvodu nedodržiavania Prospektu investície a nevykonania žiadnych krokov smerujúcich k uvedeniu do súladu s údajmi v Prospekte investícií; zakázala Družstvu predaj majetkových hodnôt. Navrhovateľka bola členkou Družstva od 20.12.2000 až do 10.12.2010, kedy jej na základe rozhodnutia predstavenstva Družstva členstvo zaniklo a vznikol jej nárok na vyplatenie vyrovnacieho podielu v sume 6.800,- eur so splatnosťou do 10.06.2011 (č. I. 55 spisu), pričom na základe Dohody o úprave niektorých práv a povinností vystavilo Družstvo navrhovateľke vlastnú zmenku R. XXXX splatnú na videnie na zmenkovú sumu 6.800,- eur, ktorý nárok si navrhovateľka prihlásila do konkurzu; vyhláseného na majetok Družstva uznesením Okresného súdu Bratislava I zo dňa 11.04.2011, č.k. 3K/95/2010-21, právoplatným dňa 05.05.2011, avšak nakoľko jej pohľadávka bola správcom konkurznej podstaty v celom rozsahu popretá, podala proti správcovi konkurznej podstaty incidenčnú žalobu.

Hmotnoprávnym základom pre uplatnenie práva navrhovateľky na náhradu škody bolo ustanovenie § 9 zák. č. 514/2003 Z. z., podľa ktorého štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom.

Zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom má povahu objektívnej zodpovednosti, ktorej sa nemožno zbaviť a ktorá je založená na súčasnom (kumulatívnom) splnení troch podmienok, ktorými je nesprávny úradný postup, vznik škody a príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody.

Prvotnou podmienkou vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom je existencia nesprávneho úradného postupu, za ktorý sa podľa ust. § 9 zákona č. 514/2003 Z.z. považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb. Môže však ísť o akúkoľvek činnosť spojenú s výkonom právomoci určitého štátneho orgánu, ak pri tomto výkone alebo v súvislosti s ním dôjde k porušeniu pravidiel stanovených právnymi predpismi pre konanie štátneho orgánu alebo k porušeniu poriadku, ktorý vyplýva z povahy, funkcie alebo cieľov tejto činnosti, pričom správnosť úradného postupu je nutné posudzovať i z hľadiska účelu, k dosiahnutiu ktorého postup štátneho orgánu smeruje.

Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že postup Národnej banky Slovenska pri výkone dohľadu nad činnosťou Družstva a obchodníka s cennými papiermi, ktorý mal podľa navrhovateľky spočívať v tom, že oneskorene zistila neaktuálnosť Prospektu investícií Družstva a neprijala dostatočné opatrenia a sankcie, ktoré by zabránili nevykonalnosti pohľadávky navrhovateľky voči Družstvu spôsobenej dlhodobým porušovaním Zákona o cenných papieroch zo strany obchodníka s cennými papiermi pri plnení Zmluvy o riadení portfólia uzavretej medzi ním a Družstvom, nemožno považovať za nesprávny úradný postup, ktorý by zakladal zodpovednosť odporcu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z.z.

V tejto súvislosti je v prvom rade potrebné zdôrazniť, že Národná banka Slovenska bola pri výkone dohľadu limitovaná Článkom 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe Ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Pokiaľ ide o tvrdený nesprávny úradný postup spočívajúci v porušení povinností Národnej banky Slovenska dohliadať na aktualizáciu Prospektu investícií, tento v konaní preukázaný nebol, nakoľko povinnosť aktualizovať Prospekt investície bola Družstvu uložená až na základe novelizovaného ustanovenia § 127 ods. 4 zák. č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch v spojení s ust. § 125c ods. 1. zákona č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch s účinnosťou od 1. januára 2009, a preto keď Národná banka Slovenska nemohla mať povinnosť kontrolovať plnenie povinnosti, ktorú Družstvu zákon neukladal, je z povahy veci vylúčené, že by sa v tejto súvislosti dopustila tvrdeného nesprávneho úradného postupu.

Rovnako je vylúčený nesprávny úradný postup Národnej banky Slovenska pri výkone dohľadu nad plnením povinnosti Družstva ako vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt dodržiavať schválený Prospekt investície, keď táto povinnosť bola Družstvu uložená až od 1. júna 2010 novelou ustanovenia § 129 ods. 3 zákona č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch, vykonanej zákonom č. 129/2010 Z.z.

Súd prvého stupňa postupoval správne, keď sa nestotožnil s argumentáciou navrhovateľky, ktorá poukazovala na povinnosti Národnej banky Slovenska v oblasti skúmania rizikovosti portfólia Družstva, nakoľko zákon č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch neukladal vyhlasovateľovi verejnej ponuky majetkových hodnôt v tomto smere žiadne povinnosti a preto ani Národnej banke Slovenska z neho nevyplývala povinnosť, ktorú by mohla porušiť a dopustiť sa tak tvrdeného nesprávneho úradného postupu. V tejto súvislosti možno poukázať i na skutočnosť, že z obsahu Zmluvy uzavretej medzi Družstvom a obchodníkom s cennými papiermi vyplýva, že jej podstatou bol výkon finančných operácií za účelom obhospodarovania cenných papierov a iných finančných nástrojov a iných operácií súvisiacich s riadením portfólia Družstva, čo v praxi znamenalo, že obchodník s cennými papiermi obchodoval vo vlastnom mene na účet Družstva, čiže riziko nieslo samotné Družstvo, ktoré bolo iniciátorom celého obchodu a dávalo pokyny na nákup, či predaj toho ktorého finančného nástroja (článok III bod 1 písm. c/ Zmluvy v spojení s § 5 zákona č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch), teda išlo o služby, na ktoré Družstvo - ako klient - využívalo obchodníka s cennými papiermi na vlastné riziko s vedomím, že ziskovosť uvedených operácií nie je zaručená. Na druhej strane, navrhovateľka si ako členka Družstva, ktoré uvedeným spôsobom zhodnocovalo portfólio, musela byť vedomá toho, že vývoj na finančných trhoch nemožno s istotou predpovedať a odhadnúť s tým, že až do rozhodnutia Národnej banky Slovenska zo dňa 21.12.2010 č. ODT-8305-5/2010, ktorým odobrala obchodníkovi s cennými papiermi povolenie na poskytovanie investičných služieb, vykonával obchodník s cennými papiermi túto činnosť ako regulovanú Národnou bankou Slovenska a činnosť Družstva, ktorého bola navrhovateľka v rozhodnom čase členkou, spĺňala znaky investovania s finančnými prostriedkami, disponibilnými za účelom ich zhodnocovania na vlastné riziko s neistým výnosom z vložených investícií. Za daných okolností zodpovednosť štátu nemôže nahrádzať primárnu zodpovednosť obchodníka s cennými papiermi voči Družstvu, či sekundárnu zodpovednosť Družstva voči navrhovateľke.

V súvislosti s opatreniami Národnej banky Slovenska na nápravu protiprávneho stavu po zistení závažných pochybení obchodníka s cennými papiermi pri činnosti voči Družstvu, považuje odvolací súd za správny záver prvostupňového súdu, ktorý opatrenia Národnej banky Slovenska smerujúce k obchodníkovi s cennými papiermi, ktorému rozhodnutím zo dňa 08.01.2008, č. OPK-9750/3/2007, uložila pokutu vo výške 16.596,96 eur (500.000,- Sk), po zrušení a vrátení veci na ďalšie konanie Bankovou radou Národnej banky Slovenska, opätovne rozhodnutím zo dňa 20. augusta 2008 č. OPK-9750-5/2007, pokutu vo výške 9.958,18 eur (300.000,- Sk) a následne mu rozhodnutím zo dňa 21. decembra 2010, č. ODT-8305-5/2010, odobrala povolenie na poskytovanie investičných služieb, vyhodnotil ako dostatočné.

Opätovne je potrebné zdôrazniť, že postup Národnej banky Slovenska bol v súlade s článkom 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe Ústavy, v jej medziach, v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, a postup Národnej banky Slovenska; v medziach Ústavy SR a platných a účinných všeobecne záväzných právnych predpisov; nemožno považovať za nesprávny iba z dôvodu, že sa nezhoduje so subjektívnymi predstavami navrhovateľky o rozsahu činnosti Národnej banky Slovenska ako orgánu dohľadu.

Odvolací súd sa preto v celom rozsahu stotožnil so správnym právnym záverom súdu prvého stupňa, že Národná banka Slovenska pri výkone verejnej moci postupovala v rozsahu svojich kompetencií daných jej zákonom, nedopustila sa žiadneho pochybenia a nepostupovala ani spôsobom nezlučiteľným s ochranou základných práv a ľudských slobôd, teda jej postup nemožno kvalifikovať ako nesprávny úradný postup v zmysle ust. § 9 zákona č. 514/2003 Z.z.

Škoda ako kategória občianskeho práva sa chápe ako ujma, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného a je objektívne vyjadriteľná v peniazoch, t. j. všeobecným ekvivalentom a je napravitel'ná poskytnutím majetkového plnenia, teda predovšetkým poskytnutím peňažných prostriedkov. Skutočnou škodou sa rozumie ujma spočívajúca v zmenšení majetku poškodeného oproti stavu pred škodovou udalosťou, pričom v konaní pred súdom povinnosť tvrdenia i dôkazné bremeno spočívajúce v povinnosti vznik škody tvrdiť, avšak aj riadne preukázať, zaťažuje poškodeného.

Súd prvého stupňa dospel k správne právnemu záveru, že nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, ktorá mala poškodenému vzniknúť v dôsledku nevyožiteľnosti pohľadávky proti subjektu, na ktorého majetok bol vyhlásený konkurz, môže byť v občianskom súdom konaní úspešne uplatnený až vtedy, ak poškodený - navrhovateľ nemôže dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky v konkurznom konaní. Správne preto prvostupňový súd konštatoval, že nakoľko navrhovateľka svoju pohľadávku; ktorá je predmetom tohto sporu; uplatnila v konkurze vyhlásenému na majetok Družstva uznesením Okresného súdu Bratislava I zo dňa 11.04.2011 č. k. 3K/95/2010-21, ktoré konkurzné konanie stále prebieha a prebieha aj konanie o incidenčnej žalobe navrhovateľky vyvolanej popretím predmetnej pohľadávky správcom konkurznej podstaty, škoda jej ešte nevznikla, a návrh bol preto podaný predčasne, keď nárok na náhradu škody proti štátu by mohla navrhovateľka úspešne uplatniť iba vtedy, ak by preukázala, že sa uspokojenia jej pohľadávky domáhala v konkurznom konaní bezúspešne. Z uvedeného vyplýva, že nemožno považovať za naplnený ani ďalší predpoklad vzniku zodpovednosti štátu za škodu, ktorým je existencia samotnej škody (analogicky rozhodnutie Najvyššieho súdu zo dňa 31. mája 2006, sp. zn. 4Cdo/199/2005, z odôvodnenia ktorého vyplýva, že rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp.zn. 4Cz/110/84, publikované pod č. 4/87 vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, je stále použiteľné).

Príčinná súvislosť je podstatným prvkom zodpovednostnej skutkovej podstaty, ktorý vyžaduje, aby protiprávne konanie (nesprávny úradný postup) a vznik škody boli v logickom slede, teda, aby protiprávne konanie bolo príčinou a vznik škody, vrátane jej rozsahu, následkom tejto príčiny. Nestačí iba pravdepodobnosť príčinnej súvislosti, či okolnosti nasvedčujúcej jej existencii; príčinnú súvislosť treba vždy preukázať. Príčinou vzniku škody môže byť len také konanie (alebo opomenutie), bez ktorého by škodný následok nevznikol a podľa teórie tzv. adekvátnej príčinnej súvislosti, je príčinná súvislosť daná vtedy, ak je škoda podľa všeobecnej povahy, obvyklého chodu vecí a skúseností adekvátnym dôsledkom protiprávneho úkonu.

Súd prvého stupňa dospel k správne právnemu záveru, že navrhovateľka v konaní nepreukázala príčinnú súvislosť medzi tvrdeným nesprávnym úradným postupom Národnej banky Slovenska a vznikom škody, keď v konaní nebolo preukázané, že v prípade, ak by Národná banka Slovenska; hoci v rozpore so svojimi kompetenciami; pristúpila už skôr k odňatiu povolenia obchodníkovi s cennými papiermi na poskytovanie investičných služieb, prípadne k zákazu predaja majetkových hodnôt Družstva, bola by navrhovateľke zo strany Družstva uhradená pohľadávka vo výške 6.800,- eur, ktorá jej vznikla titulom nároku na úhradu vyrovnacieho podielu v súvislosti so zánikom jej členstva v Družstve.

Pokiaľ ide o námietku navrhovateľky, že súd prvého stupňa nevykonal dokazovanie listinnými dôkazmi predpísaným spôsobom, odvolací súd ju považuje za nedôvodnú a účelovú, keď z obsahu zápisníc o pojednávaní pred prvostupňovým súdom vyplýva, že účastníci boli riadne oboznámení s obsahom listinných dôkazov, a to nielen založených v spise, ale aj ostatných dôkazov, spoločných pre všetky konania a nachádzajúcich sa v spisoch Okresného súdu Bratislava I sp.zn. 19C/56/2011, 7C/194/2011 a 7C/206/2011.

Súdu prvého stupňa teda nemožno vytýkať žiadne procesné pochybenie ani pochybenie pri skutkovom a právnom posúdení otázky vzniku nároku navrhovateľky na náhradu škody, ktorá jej mala vzniknúť nesprávnym úradným postupom Národnej banky Slovenska pri výkone dohľadu nad činnosťou Družstva a obchodníka s cennými papiermi, pričom navrhovateľka neuviedla ani vo svojom odvolaní žiadne nové skutočnosti, ktoré by odôvodňovali odlišné právne posúdenie tejto otázky odvolacím súdom a súd prvého stupňa sa v rámci predmetného konania vypořiadal so všetkými relevantnými skutočnosťami uvádzanými v podanom návrhu a po dôkladnej úvahe vydal svoje rozhodnutie v súlade s platnou právnou úpravou, pričom svoje rozhodnutie riadne a presvedčivo odôvodnil, a preto ani v tomto smere námietky navrhovateľky nemožno považovať za opodstatnené.

Vzhľadom na uvedené, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a úspešnému odporcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, nakoľko nepodal

návrh v odvolacom konaní na rozhodnutie o povinnosti nahradiť mu trovy odvolacieho konania podľa § 151 ods. 1 vety prvej O.s.p.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.